

5. KOLOROWE REWOLUCJE O WSPÓŁCZESNEJ ROLI SYMBOLU

AUTORKA: MONIKA KOMISARCZYK

Zajęcia służą przybliżeniu młodzieży pojęcia symbolu przez pryzmat wybranych współczesnych przemian społeczno-politycznych na świecie. Uczniowie i uczennice poznają cechy symbolu jako środka wyrazu i zastanowią się nad symboliką różnych kolorów i roślin, które weszły do powszechnego użycia jako nazwy rewolucji bądź ruchów społeczno-politycznych.

**5. KOLOROWE
REWOLUCJE
O WSPÓŁCZESNEJ
ROLI SYMBOLU**

Zagadnienia:

- ▶ Władza polityczna, demokracja i prawa człowieka

Czas trwania:

- ▶ 45 minut

Pytanie kluczowe:

- ▶ Jaki przekaz niesie symbolika wybranych kolorów i kwiatów w odniesieniu do rozwiązywania konfliktów na świecie?

Cele zajęć:

- ▶ Dowiesz się o współczesnych ruchach społeczno-politycznych, w tym wolnościowych, na świecie.
- ▶ Poznasz rolę i cechy symbolu oraz symbolikę wybranych kolorów i kwiatów w różnych kulturach.

Związek z podstawą programową:

- ▶ I: 1.1, 2.3, II: 4.1-4.3

Metody:

- ▶ Miniwykład
- ▶ Rozsypanka
- ▶ Praca ze słownikiem

Formy pracy:

- ▶ Praca indywidualna
- ▶ Praca w parach
- ▶ Praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załącznik
- ▶ Mapa polityczna świata
- ▶ Słownik symboli

MIN

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie

0

1. Wprowadź młodzież w tematykę zajęć, przybliżając jej termin „kolorowe rewolucje”. Wyjaśnij, że celem zajęć jest przyjrzenie się współczesnym ruchom społeczno-politycznym na świecie przez pryzmat symboliki kolorów i kwiatów, od których powstały ich nazwy. Analiza wybranych wydarzeń dotyczących zagadnienia pokoju i konfliktów na świecie może stanowić punkt wyjścia zarówno do dyskusji na temat bieżącej sytuacji na arenie międzynarodowej, jak i na temat znaczenia symbolu w różnych kulturach.

***Kolorowe rewolucje** – termin odwołujący się do symboliki barw i nazw kwiatów, i opisujący zmiany społeczne, polityczne bądź gospodarcze w różnych krajach na świecie. W większości przypadków rewolucje lub ruchy, którym nadano „kolorowe” albo „kwiatowe” nazwy, miały charakter pokojowy bądź odbyły się na drodze porozumienia, stając się pozytywnym przykładem rozwiązywania konfliktów.*

Praca właściwa

5

2. Zapytaj uczniów i uczennice, jaka symbolika, ich zdaniem, najczęściej przypisywana jest kolorom i kwiatom. Następnie podziel klasę na 3-4-osobowe grupy. Każdej z nich rozdaj rozsypankę (najlepiej w kopertach), która składa się z części zawierającej nazwę rewolucji, kraju, krótkiego opisu wydarzeń, jakie miały tam miejsce oraz symboliki nazwy (załącznik nr 1). Poproś grupy o ułożenie informacji w odpowiedniej kolejności, zgodnie z tabelą, którą możesz narysować na tablicy. Sprawdźcie poprawność odpowiedzi.

Nazwa wydarzenia społeczno-politycznego	Gdzie i kiedy?	Co się działo?	Jakie jest pochodzenie nazwy tego wydarzenia? Jaka jest symbolika tej nazwy?

20

15

3. Poproś młodzież o znalezienie w słowniku symboli znaczeń następujących pojęć: jaśmin, róża, cedr, tulipan, kolor pomarańczowy i niebieski oraz zielony i purpurowy. Aby usprawnić szukanie, każda grupa może otrzymać po jednym wybranym symbolu, a następnie wyjaśnić znaczenie na forum klasy.

30

10

4. Poleć, aby uczennice i uczniowie przeczytali definicję symbolu ze słownika oraz zapisali ją w zeszytach. Bardziej zaawansowane grupy mogą spróbować same stworzyć definicję symbolu, odwołując się do poznanych podczas zajęć przykładów.
5. Zapytaj uczennice i uczniów, jakimi cechami odznacza się symbol w kulturze i jaką pełni rolę. Wspólnie odpowiedzcie na pytanie kluczowe: Jaki przekaz niesie symbolika wybranych kolorów i kwiatów w odniesieniu do rozwiązywania konfliktów na świecie?
6. Podsumuj zajęcia, odwołując się do mapy. Chętna osoba może wskazać na niej kraje, o których rozmawialiście podczas zajęć.

PRACA DOMOWA:

1. Poproś, aby młodzież zastanowiła się, samodzielnie lub w parach, z jakimi symbolami wiąże się pojęcia „pokoju” oraz „konfliktów”. Uczniowie i uczennice mogą czerpać inspiracje ze słowników, a także z literatury czy sztuki filmowej. Zachęć młodzież, by utrwaliła swoje pomysły w formie graficznej.

Źródła:

Władysław Kopaliński, *Słownik symboli*, Warszawa: Wiedza Powszechna 1990.
 Hasło „Kolorowe rewolucje”, http://pl.wikipedia.org/wiki/Kolorowe_rewolucje,
http://en.wikipedia.org/wiki/Colour_revolution.

Załącznik:

Załącznik nr 1 – *Karta pracy z rozsypanką: Kolorowe rewolucje*

KOLOROWE REWOLUCJE

Nazwa wydarzenia społeczno-politycznego	Gdzie i kiedy?	Co się działo?	Jakie jest pochodzenie nazwy tego wydarzenia? Jaka jest symbolika tej nazwy?
Rewolucja goździków	Portugalia 1974	Wydarzenia z lat 70. XX wieku w Portugalii, podczas których doszło do wojskowego zamachu stanu i obalenia dyktatury Marcelo Caetano, a w następstwie do demokratyzacji systemu politycznego. Rewolucja przyczyniła się także do dekolonizacji portugalskich posiadłości w Afryce i Azji.	Osoby wspierające żołnierzy-rebeliantów wręczały im goździki, niekiedy wsuwając je w lufy karabinów, aby podkreślić tym pokojowy przebieg i charakter przewrotu.
Rewolucja róż	Gruzja 2003	Protesty o charakterze pokojowym, które w 2003 roku doprowadziły w Gruzji do zmiany na stanowisku prezydenta państwa. Miejsce Eduarda Szewardnadze zajął wówczas Michaił Saakaszwili. Protesty dały również początek reformom systemu politycznego i gospodarczego Gruzji.	Zwolennicy i zwolenniczki opozycji, wchodząc do parlamentu w celu zaprotestowania przeciwko dotychczasowemu prezydentowi, trzymali w dłoniach róże, będące m.in. symbolem odrodzenia.
Pomarańczowa rewolucja	Ukraina 2004	Nazwa fali protestów, które wybuchły w trakcie wyborów prezydenckich na Ukrainie w 2004 roku. W II turze wyborów zwyciężył Wiktor Janukowycz, jednak wyniki zostały zakwestionowane. Ostatecznie prezydentem został Wiktor Juszczenko, a premierką Julia Tymoszenko.	Nazwa rewolucji wywodzi się od pomarańczowego koloru, wykorzystanego przez sztab wyborczy Wiktora Juszczenki.
Purpurowa rewolucja	Irak 2004/2005	Określenie wydarzeń, które miały miejsce w Iraku po obaleniu dyktatury Saddama Husajna.	Dowodem na udział w pierwszych demokratycznych wyborach parlamentarnych, które odbyły się w Iraku w 2005 roku, był purpurowy kolor tuszu pozostający na kciukach wyborców i wyborczyń.
Cedrowa rewolucja	Liban 2005	W lutym 2005 roku Libanki i Libańczycy wyszli na ulice, głównie w Bejrucie, żądając wyjaśnienia okoliczności śmierci premiera Rafika al-Haririego, który zginął w zamachu. Głównym celem rewolucji było wycofanie wojsk syryjskich, które od połowy lat 70. XX wieku stacjonowały w Libanie. Cel został osiągnięty, powołano nowy rząd, a samo wydarzenie uznano za jeden z pierwszych masowych ruchów demokratycznych w świecie arabskim.	Nazwa pochodzi od drzewa cedrowego, które jest symbolem tego bliskowschodniego kraju. Cedr na Bliskim Wschodzie symbolizuje godność, wzniosłość i wytrzymałość.

Tulipanowa rewolucja	Kirgistan 2005	Wydarzenia z marca 2005 roku będące następstwem protestu kirgiskiej opozycji. W ich wyniku obalono prezydenta Askara Akajewa, a jego miejsce, do czasu kolejnej rewolucji w 2010 roku, zajął Kurmanbek Bakijew.	Nazwa pochodzi od kwitnących na wiosnę tulipanów. Demonstranci nosili również żółte i różowe szarfy.
Niebieska rewolucja	Kuwejt 2005	Określenie wydarzeń w Kuwejcie z 2005 roku, w wyniku których kobiety w tym kraju otrzymały prawa wyborcze.	Nazwa wzięła się od koloru pojawiającego się na ubraniach i dodatkach demonstrujących sufrażystek.
Dżinsowa rewolucja	Białoruś 2006	Wydarzenia, które miały miejsce na Białorusi po wyborach prezydenckich w 2006 roku; opozycja uważała, że zostały one sfałszowane i zarzucała władzom uniemożliwianie jej dostępu do mediów. Protesty społeczne nie przyniosły jednak zmian na białoruskiej scenie politycznej.	Kiedy demonstrantom i demonstrantkom, przedstawicielom i przedstawicielkom opozycji, odebrano ich biało-czerwono-białą flagę (zakazaną w państwie), jeden z liderów ówczesnego młodzieżowego ruchu oporu „Żubr”, zdjął swoją dżinsową koszulkę i ogłosił ją symboliczną flagą protestów przeciwko prezydentowi Białorusi, Aleksandrowi Łukaszence.
Szafranowa rewolucja	Birma 2007	W 2007 roku w Rangunie (ówczesnej stolicy Birmy/Myanmaru) sprzeciwiono się rządowi junty wojskowej. Protest zorganizowali buddyjscy mnisi wraz z birmańską inteligencją. Żądano wprowadzenia rządów demokratycznych, poszanowania praw człowieka, a także wolności religijnej. Wystąpienia nie zakończyły się obaleniem rządu, zaarrestowano ok. trzech tysięcy osób.	Nazwa wydarzeń wiąże się z żółto-pomarańczowym kolorem szat, jakie noszą buddyjscy mnisi.
Zielona rewolucja	Iran 2009	Były to największe protesty społeczne w Iranie od czasów rewolucji islamskiej z 1979 roku. W 2009 roku, po wyborach prezydenckich, opozycja, zwolennicy i zwolenniczki Mir-Hosejny Musawiego, protestowała przeciwko sfałszowaniu wyników wyborów. W odpowiedzi na zamieszki władza zakazała zgromadzeń publicznych i jeszcze bardziej ograniczyła wolność mediów oraz swobodę wypowiedzi.	Nazwa pochodzi od zielonego koloru - symbolu poparcia dla kandydata opozycji - Musawiego. Kolor ten pojawił się m.in. w kampanii wyborczej Musawiego oraz został użyty podczas demonstracji organizowanych przez jego zwolenników i zwolenniczki (zarówno jako kolor transparentów, jak i strojów).
Jaśminowa rewolucja	Tunezja 2010/2011	Termin wiąże się z protestami społeczno-politycznymi Tunezyjczyków i Tunezyjek na przełomie 2010 i 2011 roku. Protesty były spowodowane trudną sytuacją gospodarczą, wysokim bezrobociem oraz brakiem swobód obywatelskich. Zapoczątkowały one serię rewolucji w kolejnych krajach arabskich, m.in. Egipcie, Libii, Syrii czy Jemenie.	Nazwa nawiązywała do narodowego kwiatu tego kraju - jaśminu, który symbolizuje serdeczność i sympatię.